

LKAS 7: මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය-

හැඳින්වීම

ආයතනයක මුදල් ප්‍රවාහ පිළිබඳ තොරතුරු, මූල්‍ය ප්‍රකාශන භාවිත කරන්නන්ට මුදල් සහ මුදල් සමාන දෑ ඉපයීමේ හැකියාව සහ එම මුදල් ප්‍රවාහ භාවිත කිරීමේ අවශ්‍යතා තක්සේරු කිරීමට පදනමක් සැපයීමේදී ප්‍රයෝජනවත් වේ. ආයතනයේ මුදල් හා මුදල් සමාන දෑ ඉපයීමේ හැකියාව මුදල් ප්‍රවාහ සිදුවන කාලය සහ නිශ්චිතතාවය පිළිබඳ ඇගයීමක් කර තීරණ ගැනීමට මූල්‍ය වාර්තා භාවිත කරන පාර්ශවයන්ට අවශ්‍ය වේ. මෙම ප්‍රමිතයෙහි අරමුණ වන්නේ ආයතනයක යම් නිශ්චිත කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ මුදල් හා මුදල් සමාන දෑ වල ඓතිහාසික වශයෙන් සිදු වූ වෙනස්කම් පිළිබඳ තොරතුරු මෙහෙයුම්, මූල්‍ය හා ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් යටතේ වර්ගීකරණය කර මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයක් මගින් ඉදිරිපත් කිරීමයි.

නිර්වචනයන්

මුදල් - අතැති මුදල් සහ ඉල්ලුම් තැන්පතු වලින් සමන්විත වේ.

මුදල් සමාන දෑ - ඉතා ඉහළ ද්‍රවශීලතාවයකින් යුතු, අගය අඩුවීමේ අවදානමකින් තොරව පහසුවෙන් මුදල් බවට පරිවර්තනය කළ හැකි කෙටි කාලීන ආයෝජන වේ.

උදාහරණ: භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වල ආයෝජන.

මුදල් ප්‍රවාහ - මුදල් සහ මුදල් සමාන දෑ ආයතනය තුළට ගලා ඒම සහ ආයතනයෙන් පිටතට ගලා යාම මුදල් ප්‍රවාහ වේ.

මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය මගින් කාලච්ඡේදය තුළ සිදුවූ මුදල් ගලා යාම් සහ මුදල් ගලා ඒම්, මෙහෙයුම්, ආයෝජන සහ මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් ලෙස වර්ගීකරණය කර ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්

මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් යනු ආයතනයක ප්‍රධාන ආදායම් උත්පාදන ක්‍රියාකාරකම් සහ ආයෝජන හෝ මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් නොවන අනෙකුත් ක්‍රියාකාරකම් වේ. එබැවින්, මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් වලින් ලැබෙන මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රධාන වශයෙන් ආයතනයේ ප්‍රධාන ආදායම් උත්පාදන ක්‍රියාකාරකම් වලින් ලබා ගනී. ඒ අනුව, ඒවා සාමාන්‍යයෙන් ලාභය හෝ අලාභය තීරණය කිරීමට බලපාන ගනුදෙනු සහ අනෙකුත් සිද්ධීන් වලින් ජනිත වේ.

මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් වලින් ලැබෙන මුදල් ප්‍රවාහයන් සඳහා උදාහරණ :

- භාණ්ඩ විකිණීමෙන් සහ සේවා සැපයීමෙන් මුදල් ලැබීම් (අත්පිට විකුණුම් සහ ණයගැතියන්ගෙන් මුදල් ලැබීම්)
- පුරස්කාර, ගාස්තු, කොමිස් සහ අනෙකුත් ආදායම් වලින් ලැබෙන මුදල් ලැබීම්

- භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා සැපයුම්කරුවන්ට මුදල් ගෙවීම් (අත්පිට මිලදී ගැනීම් සහ ණයහිමියන්ට ගෙවීම්)
- සේවකයන්ට කරනු ලබන ගෙවීම් සහ සේවකයන් වෙනුවෙන් කරනු ලබන ගෙවීම් (වැටුප් ගෙවීම්)
- මූල්‍ය සහ ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් යටතේ විශේෂයෙන් හඳුනාගත නොහැකි මුදල් ගෙවීම් හෝ ආදායම් බදු ආපසු ගෙවීම් (ගෙවූ ආදායම් බදු)
- වෙළඳ අරමුණු වෙනුවෙන් ඇතුළත් වූ ගිවිසුම්වලින් වලින් ලද හා ගෙවූ මුදල්

ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම්

ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් යනු දිගුකාලීන වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම් සහ ඉවත් කිරීම් සහ මුදල් හා මුදල් සමාන දෑ වල අන්තර්ගත නොවූ ආයෝජනයන් වේ.

ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් වලින් පැන නගින මුදල් ප්‍රවාහයන් වෙනම හෙළිදරව් කිරීම වැදගත් වන්නේ, එම මුදල් ප්‍රවාහයන් මගින් අනාගත ආදායම් සහ මුදල් ප්‍රවාහයන් ජනන කරනු ලබන සම්පත් සඳහා සිදු කර ඇති ආයෝජනයන් ගේ ප්‍රමාණය නියෝජනය කරන බැවිනි. මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශය තුළ හඳුනා ගත හැකි වත්කම් අත්පත් කරගැනීම සඳහා කරනු ලබන වියදම් පමණක් ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් ලෙස වර්ගීකරණය කිරීමට සුදුසුකම් ලබයි.

ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් වලින් පැන නගින මුදල් ප්‍රවාහ සඳහා උදාහරණ:

- දේපළ, පිරිසත සහ උපකරණ, අස්පාශ්‍ය වත්කම් සහ අනෙකුත් දිගු කාලීන වත්කම් අත්පත් කර ගැනීමට හා ඉදිකිරීමට දරනු ලැබූ පිරිවැය. මෙම පිරිවැය තුළ ප්‍රාග්ධනීකරණය කරන ලද සංවර්ධන වියදම් සහ ආයතනය විසින් ඉදිකරන ලද දේපළ, පිරිසත සහ උපකරණ සඳහා දරනු ලැබූ පිරිවැය ඇතුළත් වේ. උදාහරණයක් ලෙස, ගොඩනැගිල්ලක ඉදිකිරීම් පිරිවැය සහ යන්ත්‍රෝපකරණ මිලදී ගැනීමේ පිරිවැය ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් ලෙස දැක්විය හැකිය.

- දේපළ, පිරිසත සහ උපකරණ, අස්පාශ්‍ය වත්කම් සහ අනෙකුත් දිගු කාලීන වත්කම් විකිණීමෙන් ලැබෙන මුදල් ලැබීම්. උදාහරණය: වෙළඳ ව්‍යාපාරයක් විසින් ව්‍යාපාරයේ භාවිතය සඳහා තිබෙන මෝටර් රථයක් විකිණීමෙන් ලැබෙන විකුණුම් ආදායම.

- වෙනත් ව්‍යාපාරවල ස්කන්ධ හෝ ණය ප්‍රාග්ධනය අත්පත් කර ගැනීම සඳහා මුදල් ගෙවීම්. උදාහරණ: වෙනත් ආයතනයක කොටස් හෝ ණයකර මිලදී ගැනීම සඳහා ගෙවන ලද මුදල් ආදිය.

- වෙනත් ව්‍යාපාරවල ස්කන්ධ හෝ ණය ප්‍රාග්ධනය විකිණීමෙන් මුදල් ලැබීම්. උදාහරණ : වෙනත් ආයතනයකින් මිලදී ගත් කොටස් විකිණීමෙන් ලැබෙන මුදල්.

- වෙනත් බාහිර පාර්ශවයන්ට ලබා දුන් මුදල් අත්තිකාරම් සහ ණය (බැංකු හා මූල්‍ය ආයතනය විසින් ලබා දෙන අත්තිකාරම් සහ ණය මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් වේ.)

- වෙනත් බාහිර පාර්ශවයන්ට ලබා දුන් අත්තිකාරම් සහ ණය ආපසු ලැබීමේ දී ලැබෙන මුදල් (බැංකු හා මූල්‍ය ආයතනය විසින් ලබා දෙන අත්තිකාරම් සහ ණය මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් වේ.)

මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම්

මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් යනු ආයතනයක හිමිකමෙහි සහ ණය ගැනීමට ප්‍රමාණයෙහි සහ සංයුතියෙහි වෙනස්වීම් වලට බලපාන ක්‍රියාකාරකම් වේ. මූල්‍ය කටයුතුවලින් පැන නගින මුදල් ප්‍රවාහයන් වෙනම හෙළිදරව් කිරීම වැදගත් වන්නේ එය ආයෝජකයන්ට අනාගත මුදල් ප්‍රවාහයන්ගේ ප්‍රවීලාභ පිළිබඳ පුරෝකථනය කිරීමේදී ප්‍රයෝජනවත් වන බැවිනි.

මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් වලින් පැන නගින මුදල් ප්‍රවාහ සඳහා උදාහරණ වන්නේ:

- කොටස් හෝ වෙනත් ස්කන්ධ සාධන පත්‍ර නිකුත් කිරීමෙන් ලැබෙන මුදල්. උදාහරණය: කොටස් නිකුත්වකින් ලැබුණු මුදල්.
- කොටස් අත්පත් කර ගැනීමට හෝ කොටස් නිදහස් කිරීමට ගෙවනු ලබන මුදල්
- ණයකර, ණය, බැඳුම්කර, උකස් සහ වෙනත් කෙටි කාලීන හෝ දිගු කාලීන ණය ගැනීම් වලින් ලද මුදල්. උදාහරණය: බැංකු ණයකින් ලැබුණු මුදල්.
- ලබා ගත් ණය ආපසු ගෙවීම්. උදාහරණය: බැංකු ණය පියවීම සඳහා මුදල් ගෙවීම්.
- කල්බදු සඳහා මුදල් ගෙවීම්. උදාහරණය: කල්බදු වගකීම් පියවීම සඳහා මුදල් ගෙවීම්.

පොලී සහ ලාභාංශ

පොලී සහ ලාභාංශ වලින් ආයතනයට ලැබුණු සහ ගෙවන ලද මුදල් ප්‍රවාහයන් වෙන් වෙනම හෙළිදරව් කළ යුතුය. පොලී සහ ලාභාංශ එක් එක් කාල පරිච්ඡේදයෙන් කාල පරිච්ඡේදයට නොවෙනස්වන පරිදි මෙහෙයුම් ආයෝජන හෝ මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් යටතේ ඒකාකාරීව වර්ගීකරණය කළ යුතුය.

ගෙවන ලද පොලිය සාමාන්‍යයෙන් ව්‍යාපාරයක් විසින් මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස වර්ගීකරණය කරයි. කෙසේ වුවද, පොලිය මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකමක් ලෙසද වර්ගීකරණය කළ හැකි අවස්ථා තිබේ.

ලාභාංශ ගෙවීම සාමාන්‍යයෙන් ව්‍යාපාරයක් විසින් මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස වර්ගීකරණය කරයි. කෙසේ වුවද, ගෙවන ලද ලාභාංශ මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙසද වර්ගීකරණය කළ හැකි අවස්ථා තිබේ.

මෙහෙයුම් කටයුතු වලින් මුදල් ප්‍රවාහ වාර්තා කිරීම

කිසියම් කාල පරිච්ඡේදයකට අදාළව ව්‍යාපාර ආයතනයක මුදල් ප්‍රවාහයන්, මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයක් තුළ වාර්තා කිරීමේදී ප්‍රධාන ක්‍රම දෙකකට සිදු කළ හැකිය:

අ) සෘජු ක්‍රමය ; දළ මුදල් ලැබීම් සහ දළ මුදල් ගෙවීම් සියල්ලම අනාවරණය කරනු ලබන ක්‍රමය; හෝ

ආ) වක්‍ර ක්‍රමය ; වර්ෂයේ බදුපෙර ලාභය හෝ අලාභයට මුදල් නොවන ස්වභාවයේ ගනුදෙනුවල බලපෑම්,කාරක ප්‍රාග්ධන අයිතමයන් ගේ වෙනස්වීම් සහ මූල්‍ය හෝ මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්වලට අයත් එහෙත් ලාභය තුළ ඇතුළත් අයිතම වෙනුවෙන් ගැලපීම් සිදු කරන ක්‍රමය.

මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයක් සකස් කිරීමේදී අනුගමනය කළ යුතු හොඳම ක්‍රමය සෘජු ක්‍රමය ලෙස මෙම ප්‍රමිතය මගින් නිර්දේශ කරයි.

ආකෘතිය: (සෘජු ක්‍රමය)

මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය

ලක් පීඑල්සී - 202X.03.31 දිනෙන් අවසන් වූ වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය

මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්

ණයගැතියන්ගෙන් ලද මුදල්	xxx	
සැපයුම්කරුවන්ට ගෙවූ මුදල්	(xxx)	
සේවකයින්ට ගෙවූ මුදල්	(xxx)	
කොමිස් සහ අනෙකුත් ආදායම් වලින් ලද මුදල්	(xxx)	
මෙහෙයුම් වියදම් ගෙවීම	(xxx)	
මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් වලින් ජනනය වූ /(යෙදවූ) මුදල්	xxx	
 පොළී ගෙවීම්	(xxx)	
ආදායම් බදු ගෙවීම්	(xxx)	
මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් වලින් ජනනය වූ /(යෙදවූ) ශුද්ධ මුදල්		xxx

ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම්

දේපළ පිරිසිදු උපකරණ ,අස්පාශ්‍ය වත්කම් සහ අනෙකුත් දිගු කාලීන වත්කම් මිලදී ගැනීම සඳහා මුදල් ගෙවීම්	(xxx)	
දේපළ පිරිසිදු උපකරණ, අස්පාශ්‍ය වත්කම් සහ අනෙකුත් දිගු කාලීන වත්කම් විකිණීමෙන් ලැබෙන මුදල්		xxx

වෙනත් පාර්ශවයන්ට ලබා දෙන ණය සහ අත්තිකාරම්	(xxx)	
වෙනත් පාර්ශවයන්ට ලබා දෙන ණය සහ අත්තිකාරම් ආපසු අයකිරීමේදී		
ලැබෙන මුදල්	xxx	
ලද ලාභාංශ	xxx	
ලද පොළී	xxx	
ආයෝජන මිලදී ගැනීම් (මුදල් සමාන දෑ තුළ ඇතුළත් නොවන)	(xxx)	
වත්කම් විකිණීමෙන් ලද මුදල් (මුදල් සමාන දෑ තුළ ඇතුළත් නොවන)	xxx	
ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් වලින් ජනනය වූ (යෙදවූ) ශුද්ධ මුදල්		xxx

මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම්

කොටස් නිකුත් කිරීමෙන් ලද මුදල්	xxx	
කොටස් නිදහස් කිරීම සඳහා ගෙවූ මුදල්	(xxx)	
ණයකර හෝ ණය වලින් මුදල් ලැබීම්	xxx	
ණයකර සහ ණය ආපසු ගෙවීම සඳහා මුදල් ගෙවීම්	(xxx)	
කල්බදු වගකීම පියවීම සඳහා මුදල් ගෙවීම්	(xxx)	
ලාභාංශ ගෙවීම්	(xxx)	
මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් වලින් ජනනය වූ (යෙදවූ) ශුද්ධ මුදල්		xxx

මුදල් හා මුදල් සමාන දෑ වල ශුද්ධ වැඩිවීම/අඩුවීම	xxx	
කාලච්ඡේදය ආරම්භක දිනට මුදල් සහ මුදල් සමාන දෑ	xxx	
කාලච්ඡේදය අවසාන දිනට මුදල් සහ මුදල් සමාන දෑ	xxx	

ආකෘතිය: (වක්‍ර ක්‍රමය)

වක්‍ර ක්‍රමය යටතේ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය සෘජු ක්‍රමයෙන් වෙනස් වන්නේ, මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්වල මුදල් ප්‍රවාහයන් ගණනය කිරීමේදී පමණි. ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් සහ මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් වලින් ලැබෙන මුදල් ප්‍රවාහ ගණනය කිරීම සෘජු ක්‍රමය යටතේ සිදුකළ ආකාරයටම පවත්වා ගනී.

මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය

ලක් පීඑල්සී - 202X.03.31 දිනෙන් අවසන් වූ වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය
මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්

බදු පෙර ලාභය	xxx
ගැලපුම්	
දේපල, පිරිසත සහ උපකරණ ක්ෂය	x
දේපල, පිරිසත සහ උපකරණ විකිණීමෙන් ලද ලාභය	(x)
දේපල, පිරිසත සහ උපකරණ විකිණීමෙන් ලද පාඩුව	x
ආයෝජන විකිණීමෙන් ලැබෙන පාඩුව	x
ලාභාංශ ආදායම	(x)
ආයෝජන ආදායම	(x)
පොලී ආදායම	(x)
පොලී වියදම්	x
ප්‍රත්‍යාගණන උපකරණ	x
කාරක ප්‍රාග්ධනය වෙනස් වීමට පෙර මෙහෙයුම් ලාභය	xxx

කාරක ප්‍රාග්ධන වෙනස් වීම්

තොග අඩු වීම/ (වැඩිවීම)	(xxx)
වෙළඳ ණයගැතියන් අඩු වීම/ (වැඩිවීම)	(xxx)
වෙනත් ණයගැතියන්ගේ අඩු වීම/(වැඩිවීම)	(xxx)
වෙළඳ ණයහිමියන් වැඩි වීම/(අඩු වීම)	xxx
වෙනත් ගෙවිය යුතු දෑ වැඩි වීම/(අඩු වීම)	xxx
මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් වලින් ජනිත වූ (යෙදවූ) මුදල්	xxx

ගෙවූ පොලී	(xxx)
ගෙවූ බදු	(xxx)
මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් වලින් ජනිත වූ /(යෙදවූ) ශුද්ධ මුදල්	xxx

ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම්

දේපල, පිරිසත සහ උපකරණ, අස්පෘශ්‍ය වත්කම් සහ අනෙකුත් දිගු කාලීන වත්කම් මිලදී ගැනීම සඳහා මුදල් ගෙවීම්	(xxx)
දේපල, පිරිසත සහ උපකරණ, අස්පෘශ්‍ය වත්කම් සහ අනෙකුත් දිගු කාලීන වත්කම් විකිණීමෙන් මුදල් ලැබීම්	xxx
වෙනත් පාර්ශවයන්ට ලබා දෙන ණය සහ අත්තිකාරම්	xxx
වෙනත් පාර්ශවයන්ට ලබා දෙන ණය සහ අත්තිකාරම් ආපසු අයකිරීමේ දී ලද මුදල්	xxx
ලද ලාභාංශ	xxx
ලද පොලී	xxx
ආයෝජන මිලදී ගැනීම (මුදල් සමාන දෑ තුළ ඇතුළත් නොවන)	(xxx)

ආයෝජන විකිණීමෙන් ලද මුදල් (මුදල් සමාන දෑ තුළ ඇතුළත් නොවන)	xxx
ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් වලින් ජනිත වූ (යෙදවූ) ශුද්ධ මුදල්	xxx

මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම්

කොටස් නිකුත් කිරීමෙන් මුදල් ලැබීම්	xxx
කොටස් නිදහස් කිරීම සඳහා මුදල් ගෙවීම්	(xxx)
ණයකර හෝ ණය වලින් මුදල් ලැබීම්	xxx
ණයකර සහ ණය පියවීම සඳහා මුදල් ගෙවීම්	(xxx)
කල්බදු වගකීම පියවීම සඳහා මුදල් ගෙවීම්	(xxx)
ලාභාංශ ගෙවීම්	(xxx)
මූල්‍ය කටයුතු වලින් ජනිත වූ (යෙදවූ) ශුද්ධ මුදල්	xxx
මුදල් හා මුදල් සමාන දෑ වල ශුද්ධ වැඩිවීම/අඩුවීම	xxx
කාලච්ඡේදය ආරම්භක දිනට මුදල් සහ මුදල් සමාන දෑ	xxx
කාලච්ඡේදය අවසාන දිනට මුදල් සහ මුදල් සමාන දෑ	xxx